

pidolant me 'ls confits de la boda, la encongriren sorpresos y impresionats per la *ruixa* de mes llàgrimes», Pons Mass. (*Colla del Carrer* xvi, p 253); «tira de roba, tul etc., plegada i cosida a petites tavelles, que serveix per adonar vestits, capells etc., esp. de dona» (DFa), ja Lab. 1840 (amb la trad aproximada «rand», add. Lab 1888). «allí a 'La Puntual', la botiga betes i fils --- qu'ara una cana de trenzilla, qu'ara una *ruixa*, qu'ara quatre pams de floc, entre compra i tafaneria ---», Russinyol (*L'Auca del Sr Esteve*, ed ALópez, s. a, cap. i, p. 8); «les reines de la moda --- volien destacar entre les poncelletes empolainades, entre aquelles carones fresques, coronades de flors i *ruixes* vaporoses», NOLLER, *Vilaniu* (O C, 74.9) (cites d'imitadors en *AlcM*); d'aquí *ruixetas Almatret 'boletes que fa la planta dita allí *abarsers* i a Flix *curicaus*' (1935)

A Mallorca té un sentit molt semblant al de *ruixa* la variant formativa *arruix*, recollida pel dicc Tarongí («Un Mallorquí» 1878) «m., prenda de vestir que duen ses dones per 's cap, cast *toca*», i *AlcM* cita «se posa sa mudada y ets *arruixos* tan plantosos com les puga dur una marquesa» d'un article mallorquí dels anys 80, i suggereix que vingui d'un àr. *rušruš* Descartem-ho. aquest mot no significa res de tavelles sinó de perles, i és per a una altra part del cos: «ceinture ornée de perles», mot recollit només pel *Mohit-al-Mohit* (Síria, S XIX, si bé inclou alguns pocs mots magrebins), altrament el que potser no està descartat és que això pertanyi a una arrel manlevada del nostre mot cat. i mossàrab (cf. murc. *rujar* < *ruixar*, i val. *reixiu* infra), car és una arrel que en àrab apareix modernament i a l'Àfrica O i NO, i amb testimonis ben escassos: *tarašraš* 'inundar-se (de sang)' i *rašraš* 'gotes de pluja' (recordem la imatge verdagueriana del ruixim de perles), tots dos cap al Txad en viatgers de mj. S XIX, si bé ja es troba *tarašraš* 'rajat' («couler») en el marroquí Ibn-Khaldun (fi S XIV), escriptor ple de coses apreses a Granada-Màlaga (Dozy, *Suppl* 1, 531a).³

Ruixada 'ruixat, petit xàfec' [c. 1450]: «Acostant-se la una galera a la altra, per les primeres salutis una *ruixada* de viratons trameteren», *Curial* (NCL III, 24); el *DAG*. en cita tres testimonis barcelonins de c. 1510 («lo metex dia plogué una *ruixada*», *Ardits* III, 378) c 1560, *DTo* 1647; «Culliren a faldades les donzelles / pèsols d'olor, violes y roselles, / y al veure dins lo temple lo cavaller Gentil, / entre ell y Sant Martí les compartexen, / y, a *ruixades* al front les hi espargexen, / com en lo front dels arbres fruyters lo mes d'abril», *Can* I, 13e, «tantost una *ruixada* de pedres rebotia / entorn de Nuredduna ---», Costa LI (*La Deixa del Gem Grec*); «la serietat del Bajalta, i fins les seves *ruixades* filantròpiques, havien produït al jutge una impressió clement», Coromines (*Prometeu*, XIV, iii, p. 233), men. *ruixada* de puresa, Ruiz Pablo. Mot comú amb l'alt-aragonès *ruixata* de *aya* «aguacero» a Torla (*RLiR* XI, 51) *Arruixada* 'repulsa' *DAG*

Avui, però, quan es tracta de pluja ha predominat

ruixat (sense que la forma *ruixada* sigui preterida per tot. *BDC* XVIII, 292), és ja la forma que adopten Belv. i Lab. i l'única que he sentit en cat. or. (Bna, Gna, 1910; StPolM, 1914; pescadors del Maresme, 1925); no tant en cat. occidental dels Pir., on es diu *ruixell* (infra) o bé *ruixada* a Benasc («le ha pillau la *ruixada* a mitat de la carrera» ['el camí'], Ferraz, 95), *ruixat* és també la forma més corrent en literatura: «pels riberencs herbatges, com un *ruixat* de perles, / festívol saltirona l'aucell del paradís», *Ail* II, 31a, «los auells / --- / monocordis responen a les merles, / a la tenora 'l tendre rossinyol, / llançant les notes com *ruixats* de perles / que l'orella del cor cull en son vol», *Can* III, 51c; «--- apedregan / al hèroe grec deformes y rabassuts gegants; / sota quiscun dels còdols que a bell *ruixat* li enjegan / podrian soplujar-s'hi ramada y rabadans», *Ail*, 40c En ross. l'ALF («averse» m. 1447) recull *rušát* a Arles, *unš rušáda* a Cotliure; i a Illa i a Oleta, *un rušjāt* (forma alterada, sembla per contaminació d'*emplujat* o *vent plug*).

Ruixell pallarès i ribagorçà 'ruixat', oit a Alós d'Isil, 1934; «aquesta nit ha fet un *rušjél*» Boí 1970; «ha fet una gran tronada però no ha caigut més que un *rušjél* 'ruixadet' Pont de Montanyana, 1982; segons *AlcM* fins a Tremp i Balaguer, però «StFeliu de C(odines)» és probt errada per StFeliu de Verí (Les Pauls, ribag). *Ruixadell* mall *Ruixonet* val. (*DAG*). *Ruixament* «aspersió» Busa-N).

Ruixador [Tort., *DAG*] 'de mosques' (que va més aviat amb *arruixar* (ABUIXAR). *Ruixadora* [1647, *DTo*], però *arruixadora* 'regadora de llauna' B Llobr. (*DAG*), *arruixador* de teixits (*BDC* IC, 66), adj : «rieironets y lliscan, y fonts *arruixadores*, / llurs aygues adormint-se sovint entre les flors», *Ail* II, 28a (ja 1867).

Ruixum [Belv.]; *r. marí* *BDC* XIV, 60; «un dia que rodavan pel bell cim, / veient lo vell al mariner pensivol, / lo crida a seure sota un roure altivol, / ahont no arriba 'l salabrós *ruixum*», «tot l'herba ho encatifa rosada a bla *ruixum*», *Ail*, Introducció, 24f; II, 12b; «--- plouen --- / del magraner poncelles vermellenques, / de pedres fines irisat *ruixum*», *Canigó* III, 34a; «la calma devallava al cor, retornant-lo com *ruixum* de rosada», «el cel estava negre com gola de llop, i el vent els rebotia per la cara com un *ruixum* de boira»; «caient afont el sol, colrada la testa per l'alenada dels seus raigs, damunt els aspergis del *ruixum* que llevava el cerç, tot rissant les aigües del riu --- desamarraren el llagut ---», Coromines (*Presons Im* 1, 120, O. C, 883b; *Silèn*, VIII, 111 = O. C, 45; XIX = 99b40). Eiv. *arruixum* (*erruch* : llovizna, rociadura), PzCabre; *ruiximada*, *ruiximat*, que alguns alteren en *ruixinar*, *ruixinejar* (*DAG*), per influència de *romejar*

Arruix: sembrar *arruix* 'a raig de cabàs' Cubells d'Urgell, *DAG Arruixadina Arruixador*; -dora *Arruixament* [Lab.]. *Arruixó* + *Arruix* 'escampadissa', mot que trobem en un preciós poem del gran escriptor civissenc I. Macabich: «aqueix vell mur, ressec de temps enrere / riu'ara, endumentjat de tapatera, / com si un *arruix* de neu hi hagués florit, / amb un clapeig